

# ТЮТЮНОПАЛІННЯ ТА ВАГІТНІСТЬ

ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології імені О.М. Лук'янової НАМН України», Київ  
Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, Київ

**ЖИЛКА Н.Я.,  
РОМАНЕНКО Т.А.,  
СИНЧУК Л.М.,  
СЛОБОДЧЕНКО Л.М.,  
ШКІРЯК-НИЖНИК З.А.,  
СЛЕПАКУРОВА І.В.**

**Т**ютюнопаління на сьогоднішній день являється епідемією, яка охоплює вже 1/3 населення земної кулі.

Стратегія тютюнової індустрії направлена на розповсюдження тютюнових виробів серед підлітків та молоді, створюючи особливу небезпеку саме для цієї групи населення, яка вступає в репродуктивний вік.

По даним ряду дослідників в Києві до початку вагітності курять сигарки біля 40% жінок. То, що паління сигарок шкідливо для здоров'я знають всі, і все ж значна частина жінок продовжує курити сигарки і під час вагітності.

Зупинимось на деяких деталях характерних для репродуктивного здоров'я:

- фертильність – це спроможність до зачаття;
- відсутність фертильності – безпліддя;
- плодовитість характеризується часом, який необхідний від моменту припинення контрацепції до виникнення вагітності.

Як же жінка дітородної функції залежить від куріння сигарок?

Дослідження вчених прийшли до висновку, що жінки, які курять сигарки, мають знижену плодовитість. Рівень плодовитості жінок, які курять становить лиш 70% від рівня жінок, які не курять сигарок.

У жінок, що курять сигарки знижена також овуляційна реакція, ускладнена імплантація зиготи, на 3 роки раніше наближається настання менопаузи.

Тютюновий дим викликає загибель яйцеклітини, тому що в ньому мають місце поліциклічні ароматичні вуглеводи, які зв'язуються з рецепторами на поверхні яйцеклі-

тини, активізуючи ген, який програмує її загибель. Цей процес зветься – апоптоз. Як показали результати досліджень, паління сигарок у молодих жінок, ідентичне видаленню одного яєчника.

Є дані, які свідчать про те, що жінки, які палять сигарки та пройшли програми штучної фертилізації та пересадки ембріону, мали гірші результати у порівнянні з жінками, що не курять сигарки, тому вони виробляють менше яйцеклітин. Серед них широко розповсюджена вторинна аменорея, нерегулярність менструального циклу. У них можуть мати місце надзвичайні піхвові виділення і кровотечі. А у дівчат-підлітків, які курять сигарки має місце початок менструацій на 2-3 роки пізніше, ніж у дівчат-підлітків, які не курять, а у жінок, які курять, менопауза настає на 2-3 роки раніше.

Ці всі негативні явища пов'язані з токсичною дією на яєчники у жінок і дівчат шкідливих речовин, які знаходяться в димі сигарок, а також нижчою виробкою естрогенів.

Таким чином, паління сигарок у жінок може:

- порушувати менструальний цикл;
- знижувати здатність до зачаття;
- скорочувати продовження дітородного віку;
- знижувати ефективність результатів участі в програмах штучного запліднення;
- безпліддя;
- не виношування вагітності.

Але все ж таки якщо жінка вагітна, але продовжує курити сигарки, дослідження показали, що нікотин у вагітних, розвиває плацентарну гіпоксію, котра виникає внаслідок дії вуглецю й інших газів та хімічних речовин, що мають місце в тютюновому димі. Нікотин

цигарок подавляє енергозалежні процеси та виробку АТФ в клітинах плаценти. Крім того, нікотин блокує холін енергетичні рецептори й робить неможливим вплив ацетилхоліну, котрий транспортує амінокислоти через плаценту.

Крім того, куріння впливає на положення плаценти в матці, може сприяти відшарування плаценти, викликаючи масивні кровотечі, передлежання плаценти, котре з початку пологів приводить також до масивної кровотечі. У них також може мати місце передчасний вилив навколоплідних вод, передчасні пологи.

Все це може мати місце в 36% жінок, які продовжують курити цигарки, виношуючи вагітність.

Але найстрашнішим є те, що у курящих жінок тютюн чинить згубний вплив на функцію зони росту плода.

А як же чоловіча дітородна функція залежить від куріння цигарок?

Тут вирішуються дві проблеми:

- чи здібний чоловік до зачаття нащадків;
- наскільки здоровими та життєздатними будуть його нащадки.

Здатність до зачаття залежить у чоловіка від стану потенції, на яку впливають:

- психотропні речовини;
- алкоголь;
- тютюн.

Ці злоякісні речовини впливають на якість сперми таким чином, що, по-перше, змінюється морфологія і рухливість сперми:

## ЧИМ РИЗИКУЄ МАТИ, ЯКА ПАЛИТЬ?



**Порушення розвитку нервової системи**

**Зменшення життєвої ємності легень**

**Збільшення ЧСС**

**Недостатня маса тіла**

- секреція андрогенів;
- знижується густина сперми;
- мають місце аномалії сперматозоїдів.

Крім того, тютюн негативно впливає на стан судин, які живлять статеві органи чоловіка. С кожним роком стан ерекції у чоловіків, які курять, погіршується у зв'язку з тим, що нікотин сприяє звуженню кровоносних судин пенісу, в ньому знижується кров'яний тиск, погіршується гормональна активність організму, куріння впливає негативно на фізіологію печеристих тканин. Дослідження показали, що 40 % чоловіків, які курять, страждають на імпотенцію.

Але ще один негативний факт тютюнопаління має місце у чоловіків – це гіпертонія, яка убивчо діє на потенцію, у 25 разів підвищує ризик її розвитку.

ПРОДОВЖЕННЯ НА СТ. 50 ►

Тому лікарі-сексологи повинні попереджувати чоловіків із групи ризику, що для того, щоб запобігти розвитку еректильної дисфункції – слід відмовитись від куріння цигарок.

З народних рекомендацій для підвищення потенції рекомендують:

- мед з горіхами;
- китайці – мигдальні горіхи з медом;
- сама приємна превентивна міра – регулярний здоровий секс!

Крім активного тютюнопаління є ще таке поняття як пасивне куріння, яке, як показали дослідження, приносить не меншу шкідливість вагітній жінці, котра не курила і не курить цигарок, але постійно знаходяться в оточенні чоловік, які курять вдома, а співробітники – на роботі.

При пасивному курінні, як показують дослідження, сповільнюється зріст плоду, може мати місце внутрішньо-утробна гіпоксія його, погіршення функції формування легень плоду, зниження ваги, зменшення розмірів головки плоду, високий ризик раптової смерті новонародженої дитини. А після народження, може мати місце ризик виникнення різних захворювань новонародженої дитини.

Як показали дослідження, пасивне куріння, яке мало місце у жінки під час вагітності, для майбутньої дитини значно небезпечніше до народження, ніж після. Діти, народжені з дефіцитом маси тіла, в майбутньому будуть відноситись до групи ризику, в наслідок того, що при пасивному курінні порушується постачання плоду киснем, що призводить до підвищення вмісту в крові новонародженого незрілих еритроцитів, які мають в собі клітинне ядро, в той час як нормальні еритроцити, функція яких переносити кисень – не мають в собі клітинного ядра.

Але найстрашнішим є те, що діти, народжені від курящих матерів в подальшому своєму житті можуть мати цілий ряд проблем, а саме:

- знижені реакції сприйняття звуків навколишнього середовища;



- в віці від 1 року до 11 років у цих дітей може мати місце слабкість пам'яті на слова;
- порушення розвитку виразної мови до 6-7 років.

Якщо жінка під час вагітності викурювала до 10 цигарок в день, то ризик зловживання наркотиками для її дочки збільшується в 5 і більше разів, а ризик проблемної поведінки для сина в 4 рази. При чому, ці проблеми вже виникають у дітей з 2-х до 13 років:

- бунтарство;
- імпульсивність;
- значно слабкі успіхи в школі у підлітковому віці;
- прояв ранніх експериментів до куріння;
- прояв жорстокості під час підліткових бійок, що іноді ці діти входячи в раж, навіть кусають одноліток.

Все вище сказане, відносно тютюнопаління, що його вплив на репродуктивне здоров'я молоді та майбутніх батьків, на перебіг можливої вагітності, а також на новонароджених дітей у багатьох викликає почуття безнадії, але вихід з даної ситуації є – перестати курити цигарки! ●